

SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	10. 11. 2015. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-38/14-1/28
VEZA:	
EPA:	548 XXV
SKRACENICA:	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE
Predsjedniku Skupštine Ranku Krivokapiću

Podgorica, 09. februar 2015. godine

Na osnovu člana 148 Poslovnika Skupštine Crne Gore, na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, podnosimo sledeći amandman:

AMANDMAN 1

U članu 5 Predloga zakon kojim se mijenja član 8 važećeg zakona stav 5 promjenjenog člana 8 mijenja se i glasi:

“Organi državne uprave, organi lokalne samouprave i lokalne uprave koja vode registre i zbirke podataka obavezni su da ovlašćenom službeniku Agencije koji ima odobrenje direktora Agencije i koji se legitimiše službenom legitimacijom, omoguće pristup podacima neposrednim uvidom u registre i zbirke podataka koje vode.”

Nakon stava 5 dodaju se dva nova stava koja glase:

“Pravna lica koja vode registre i zbirke podataka obavezni su da ovlašćenom službeniku Agencije koji ima odobrenje predsjednika Vrhovnog suda Crne Gore i koji se legitimiše službenom legitimacijom, omoguće pristup podacima neposrednim uvidom u registre i zbirke podataka koje vode.”

“Odobrenje pristupa podacima pravnih lica neposrednim uvidom u registre i zbirke podataka koje vode, na obrazloženi pisani predlog direktora Agencije, za svaki pojedinačni slučaj, odlukom, odobrava predsjednik Vrhovnog suda Crne Gore, a u slučaju odsutnosti ili spriječenosti sudija koji ga zamjenjuje u skladu sa zakonom, ako postoje osnovi sumnje da je ugrožena nacionalna bezbjednost iz člana 14 stav 1.”

Vrši se prenumeracija stavova.

Obrazloženje

Amandmanom se predviđa izmjena stava 5 člana 8 važećeg zakona koji glasi: "Organi državne uprave, organi lokalne samouprave i lokalne uprave i pravna lica koja vode registre i zbirke podataka obavezni su da ovlašćenom službeniku Agencije koji se legitimiše službenom legitimacijom, omoguće pristup podacima neposrednim uvidom u registre i zbirke podataka koje vode."

Predloženi stav je suprotan odredbama Ustava Crne Gore, Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i suprotan stavovima Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda Crne Gore.

Naime, izmjenom člana 8. predviđa se da su organi državne uprave, lokalne samouprave i lokalne uprave i sva pravna lica koja vode registre i zbirke podataka, dužni da omoguće neposredan uvid u registre i zbirke službeniku ANB-a koji se legitimiše. Na osnovu toga **svaki službenik ANB-a može samostalno,**

arbitrerno i neograničeno pristupiti svim ličnim podacima građana, uključujući medicinsku dokumentaciju, bankarske podatke ali i sve druge informacije koje u svom posjedu imaju sva pravna lica u zemlji. Time se predviđa da svaki pravni subjekt, uključujući i medije, nevladin sektor, pa i političke partije moraju omogućiti bilo kom službeniku ANB-a koji ima legitimaciju da bez ikakvog ograničenja ili mjera zaštite vrši uvid u sve njihove podatke, registre i drugu dokumentaciju.

Predloženi zakon ne propisuje čak ni osnov sumnje da je neko izvršio krivično djelo, da bi se moglo miješati u njegova prava.

Sa druge strane, **pravnim subjektima nije ostavljena bilo kakva mogućnost zaštite** ukoliko smatraju da legitimisani službenik ne treba da pristupi registrima ili zbirkama podataka koje posjeduju. Nije propisan bilo kakav mehanizam žalbe koji bi mogao odložiti sprovođenje usmene naredbe službenika ANB-a i pristup podacima.

Zakon ne predviđa mehanizme kontrole i provjere zbog čega neki službenik ANB-a pristupa ovim podacima i u koje svrhe ih koristi. Takođe, konkretni slučajevi su pokazali da postoje službenici ANB-a koji su povezani sa kriminalnim miljeom, što dodatno povećava mogućnost zloupotrebe ovih ovlašćenja u kriminalne svrhe.

Ustavom je propisano da se jemči zaštita podataka o ličnosti, da je zabranjena upotreba podataka o ličnosti van namjene za koju su prikupljeni i da svako ima pravo da bude upoznat sa podacima koji su prikupljeni o njegovoj ličnosti i pravo na sudsku zaštitu u slučaju zloupotrebe (član 43.); da se jemči nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta čovjeka, njegove privatnosti i ličnih prava (član 28. stav 2.) i da se zajemčena ljudska prava i slobode mogu ograničiti samo zakonom, u obimu koji dopušta Ustav u mjeri koja je neophodna da bi se u otvorenom i slobodnom demokratskom društvu zadovoljila svrha zbog koje je ograničenje dozvoljeno (član 24. stav 1.).

Odredba člana 8. Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda glasi: „**Svako ima pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.**”

Shodno praksi Evropskog suda za ljudska prava, davanje ličnih podataka policiji, bez zakonske regulative ili pristanka osobe koja je u pitanju, predstavlja neopravdano miješanje u pravo na privatnost po članu 8. Konvencije (Malone protiv Ujedinjenog Kraljevstva (1984.))

Po predloženom rješenju, građanima nije dostupna "djelotvorna kontrola" na koju po vladavini zakona građani imaju pravo i koja bi mogla ograničiti dato miješanje na ono što je "neophodno u demokratskom društvu", u skladu sa stavom 2. člana 8. Konvencije (Lambert protiv Francuske, Presuda od 24. augusta 1998, Predstavka br. 23618/94).

Ustavni sud Crne Gore je u svojoj prethodnoj praksi zaključio da prikupljanje ove vrste podataka uživa ustavnu zaštitu nepovredivosti tajnosti, kako u odnosu na sadržaj, tako i u odnosu na druge podatke koje organi lokalne samouprave i lokalne uprave i pravna lica prikupljaju o građanima. Ustavni sud je utvrdio da se od nepovredivosti ovih podataka može odstupiti samo na osnovu odluke suda, radi vođenja krivičnog postupka ili iz razloga bezbjednosti Crne Gore. Načelo sudskog nadzora, po ocjeni Ustavnog

suda, podrazumijeva da je sud jedini organ koji je ovlašćen za odobravanje primjene ovih mjera, odnosno da **samo sud može dozvoliti odstupanja od tajnosti utvrđenih odredbama Ustava.**

Naime, Ustavni sud Crne Gore je u svojim odlukama U.br.90-08 i 96-08 u julu 2013. godine i U-I br.34/11 u julu prošle godine, utvrdio da je neustavna odredba Zakonika o krivičnom postupku po kojoj je policija bez naredbe suda od pružaoca telekomunikacionih usluga pribavljala tzv. telefonske listinge. Ustavni sud je utvrdio da je takvo propisivanje suprotno Ustavu i Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i da prihvata stav Evropskog suda za ljudska prava da je pribavljanje tzv. listinga "integralni dio telefonskog razgovora" koji uživa zaštitu nepovredivosti tajnosti, pa policija nema pravo da ove podatke pribavlja bez odluke suda.

Takođe, Ustavni sud Crne Gore je u ovim odlukama utvrdio da davanje diskrecione ocjene policiji da pribavlja lične podatke nije u skladu sa Ustavom Crne Gore i članom 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i da takvo ovlašćenje ne zadovoljava standard Evropskog suda, jer omogućava proizvoljno postupanje policije, bez sudske provjere.

Po stavu Ustavnog suda Crne Gore iskazanom u ovim odlukama, sa ustavnopravnog aspekta zakonodavac je obavezan, da pri uređivanju ovakvih instituta uvažava zahtjeve koje pred njega postavlja Ustav, a posebno one koji proizlaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrijednosti. Drugim riječima, njihovo uređenje uvijek mora biti takvo da osigurava ostvarenje legitimnih ciljeva, pravnu sigurnost objektivnog pravnog poretka, određenost, pristupačnost, predvidljivost i pravnu izvjesnost normi, poštovanje prava koja građanima jamči Ustav, u skladu sa zahtjevima koji proizlaze iz vladavine prava, kao najviše vrijednosti ustavnog poretka, koja je osnov za tumačenje Ustava (član 1. stav 2. Ustava).

Dalje, Ustavni sud je ukazao da je **zaštita pojedinca od nedopuštenog miješanja u njegovu privatnost proklamovana u međunarodnom pravu kao fundamentalno ljudsko pravo koje uživa pravnu zaštitu.** Osnovna ideja zaštite prava na koja se primjenjuje član 8. Konvencije jeste da postoje sfere života svakog pojedinca u koje se država ne smije miješati, osim u onim situacijama kada su kumulativno ispunjeni uslovi iz stava 2. ovog člana. Pravo na privatnost garantovano članom 8. omogućava licu, ne samo da bude zaštićeno od ometanja od strane vlasti, već i od ometanja od strane drugih lica i institucija.

Izraz "poštovanje" pokriva zaštitu lica od samovoljnog miješanja javnih vlasti u njegovu privatnost, ali i obavezuje državu da aktivno učestvuje u obezbjeđivanju ovog prava. Pravo na poštovanje privatnog života ograničava se u mjeri u kojoj pojedinac, svoj privatni život sam dovede u dodir sa javnim životom ili u tijesnu vezu sa drugim zasticenim interesima. Time je određen i obim privatnog života, koji uživa zaštitu po Konvenciji.

Ustavni sud je ukazao da Evropski sud smatra da je kontrolu miješanja u ova prava pojedinca poželjno povjeriti sudu, jer sudska kontrola pruža najbolja jamstva nezavisnosti, nepristrasnosti i poštovanja procedure. Takođe, **vladavina prava podrazumijeva da miješanje vlasti u prava pojedinca treba da bude podvrgnuto djelotvornoj konroli, posebno kad zakon izvršnoj vlasti daje široka diskreciona ovlašćenja.** U tom smislu Ustavni sud se pozvao na predmet Rotaru protiv Rumunije, gdje je **Evropski sud** izrazio stav

da kontrola ovih mjera mora slijediti vrijednost demokratskog društva što je moguće vjernije, posebno vladavinu prava:

"Iako sud priznaje da obavještajne službe (intelligence services) mogu legitimno postojati u demokratskom društvu, on ponavlja da se ovlašćenja tajnog nadzora (secret surveillance) građana mogu tolerisati na osnovu Konvencije samo u mjeri koja je strogo nužna (strictly necessary) za zaštitu demokratskih institucija."

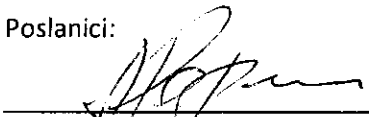
Takođe, Ustavni sud je podsjetio da je u predmetu Klass i drugi protiv Savezne Republike Njemačke, Evropski sud stao na stanovište da sama činjenica postojanja zakona u kojem je sadržana prijetnja nadzorom i praćenjem, nužno "udara" na slobodu... ..i, sami tim, predstavlja "miješanje javne vlasti" u ostvarivanje prava podnosioca predstave na poštovanje privatnog i porodičnog života i prepiske.

Navedene stavove Ustavni sud je zauzeo u odlukama kojima je utvrdio da su neustavne odredbe Zakonika o krivičnom postupku kojima je policiji bilo omogućeno da pribavlja tzv. listinge telefonskih komunikacija od mobilnih operatera. Predloženi zakon daje još veća ovlašćenja službenicima ANB, koji bi mogli da pribavljaju sve podatke koje bilo koji organ ili pravno lice prikuplja, to bi mogli da čine po proizvoljnoj ocjeni i bez ikakve kontrole i to prema svim licima, bez ikakvih ograničenja.

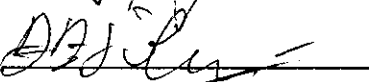
Ovim amandmanom se predviđa da službenici ANB-a imaju pristup podacima koji su u posjedu državne uprave, lokalne samouprave i lokalne uprave, uz odobrenje direktora Agencije. Na taj način se smanjuje prostor za zloupotrebe i samovolju službenika, a obezbjeđuje se efikasnost rada.

Sa druge strane, pristup podacima u posjedu drugih pravnih lica službenici ANB-a mogu imati samo na osnovu odobrenja predsjednika Vrhovnog suda koje se daje na osnovu obrazloženja direktora Agencije. Ovo rješenje je u skladu sa drugim članovima zakona kojima se propisuje nadležnost predsjednika, odnosno vijeća sudija Vrhovnog suda da odobre vršenje raznih oblika nadzora i pristupa podacima.

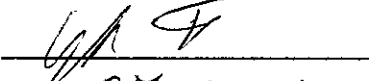
Poslanici:

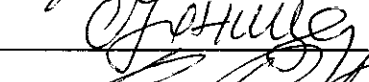
ANDRIJA POPOVIĆ

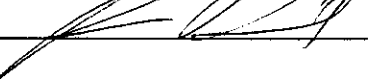
DEAVID ŠABOVIĆ

SRĐAN PERIĆ

SNEŽANA JONIĆ

DRITAN ABAZOVIĆ
